

Jaarstukken 2020

versie 7 juli 2021

gemeente
gouda

3.7 Bestuur en organisatie

Lasten * € 1.000
27.785

Baten * € 1.000
4.655

Percentage van totale uitgaven
9%

Waar staat het programma voor?

De gemeente Gouda staat met twee benen in de stad, werkt volop samen met bewoners en biedt initiatieven de ruimte. Daarom wordt actief gewerkt aan het stimuleren van bewonersinitiatieven en (burger-)participatie. Naast de samenwerking met de inwoners van de stad behartigt Gouda haar belangen ook samen met de omliggende regio. Zowel met de gemeenten die direct om Gouda heen liggen als de "collega" steden Alphen aan den Rijn en Woerden is er op vele vlakken sprake van een constructieve samenwerking die al veel resultaat heeft opgeleverd.

Wat heeft Gouda bereikt?

Ruimte voor initiatieven

Burgers, ondernemers en organisaties kunnen contact opnemen met participatiemedewerkers, wanneer zij initiatieven willen ontplooiën of willen reageren op projecten in de openbare ruimte. De wijkteams hebben een extra budget van € 20.000 besteed aan projecten op het gebied van groen, leefbaarheid en energietransitie.

GoudApot

Stichting GoudApot keerde ruim € 210.000 uit aan initiatiefnemers van bewonersinitiatieven.

Regionale samenwerking

In 2020 is gezamenlijk met de regio gewerkt aan een economische visie, aan de lobby bij het Rijk en provincie voor de realisatie van directe verbindingen tussen N11 en de A12, aan een regionaal meldpunt zorgfraude en aan de agenda verstedelijking en mobiliteit.

Wat is de belangrijkste indicator?

In 2020 heeft GoudApot € 210.000 uitgekeerd aan initiatiefnemers

3.7.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Ruimte voor initiatieven

Participatie

Op diverse plekken in de organisatie zijn medewerkers aangesteld voor bewonersparticipatie en -initiatieven. Zo krijgen afdelingen meer oog en aandacht voor inbreng die belanghebbenden in de stad kunnen hebben. Burgers, ondernemers en organisaties kunnen contact opnemen met de participatiemedewerkers wanneer zij initiatieven willen ontplooiën of willen reageren op projecten in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld als er behoefte is aan extra speeltoestellen, meer groen in een buurt of het plaatsen van borden, bankjes of plantenbakken. Of, in voorkomende gevallen, zelfs een andere weginrichting.

Goudse wijkteams

De Goudse wijkteams ontvingen ook dit jaar € 3.000 als werkbudget voor communicatie en kleine uitgaven. Om activiteiten van wijkteams die bijdragen aan de maatschappelijke opgaven op het gebied van veiligheid, leefbaarheid, energietransitie en groen mogelijk te maken, zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor 2020. Voor € 20.000 konden de wijkteams gezamenlijke voorstellen indienen. Onder andere de volgende projecten zijn met dit budget gerealiseerd: verfraaiing afvalbakken (Raambuurt), bijdrage Energie Coöperatie (Plaswijck), opknappen van de volière (Nieuwe Park), inrichting van wijkgebouw de Buhne (Achterwillens), wijkvergroening (Korte Akkeren) en fitnessstoestellen in het park (Oost).

Stichting GoudApot

Stichting GoudApot ontvangt 240.000 euro subsidie van de gemeente Gouda om inwonersinitiatieven te stimuleren in de stad. Vrijwillige medebewoners verstrekken geld en adviezen aan Goudse initiatiefnemers die de straat, de wijk of de stad een stuk leuker of beter wil maken. Alle aanvragen worden direct online gepubliceerd en de stichting verantwoordt haar uitgaven jaarlijks aan de gemeente. In 2020 is er circa 210.000 euro uitgekeerd door de stichting. Er zijn 168 aanvragen ingediend, waarvan er 105 gedeeltelijk of volledig zijn toegekend.

Regionale samenwerking

Op belangrijke dossiers wordt samengewerkt met diverse gemeenten in de omgeving van Gouda, zowel dichtbij als verder weg, zoals met Alphen aan den Rijn en Woerden. Regionale samenwerking is een belangrijk aspect van de Goudse Toekomstvisie.

Regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland werken de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen om de belangen van de regio te behartigen. Dit gebeurt in de vorm van een netwerksamenwerking en rond vijf inhoudelijke tafels. Als inhoudelijke basis is een gezamenlijke strategische agenda opgesteld. Vanuit de wens om focus aan te brengen werken de gemeenten in Midden-Holland aan een viertal inhoudelijke en 'tafeloverstijgende opgaven' die opgenomen zijn in deze nieuwe strategische agenda "De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding". De Economische visie Midden-Holland en de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit geven een koers aan als uitwerking van de strategische agenda. Uitgewerkt is waar de regio op inzet, hoe de omgeving wordt betrokken en wat de speerpunten daarbij zijn. Midden-Holland gaat bijdragen aan de duurzame verstedelijking van Zuid-Holland. Midden-Holland is een bijzonder gebied: veel ruimte, groen, prachtige natuurgebieden, maar ook de historische stad Gouda, volop stedelijke ontwikkeling en een goede bereikbaarheid. Daarnaast is op initiatief van het dagelijks bestuur gestart met strategische herpositionering van Regio Midden-Holland. Dit vond plaats in het najaar tijdens een tweedaagse met dagelijks bestuur en voorzitters van de bestuurlijke tafels.

In 2020 is onder andere verder gewerkt aan:

- Het realiseren van de economische visie Midden-Holland in afstemming met de bestuurlijke overleggen Sociaal Domein, Verkeer en Vervoer, Ruimte Wonen, Duurzaamheid en het Bestuurlijk Platform Slappe Bodem. De visie is opgesteld door de vijf gemeenten én vertegenwoordigers van ondernemersverenigingen en onderwijsinstellingen;
- De Lobby bij Rijk en Provincie ten behoeve van het project "Realisatie directe verbindingen tussen N11 en A12 in Westelijke richting (Bodegravenbogen)" en het project "Verbreden A20: Nieuwerkerk aan den IJssel tot Gouwe aquaduct";
- Het opstellen van een nieuw regionaal plan voor innovatie in de opvang, dat is goedgekeurd door het Rijk;
- De realisatie van 2% minder jeugdbeschermingsmaatregelen met verblijf en het inrichten en besturen zorg- en veiligheidshuis met regio Holland Rijnland;
- De oprichting regionaal meldpunt zorgfraude;
- Het realiseren van de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit in afstemming met de tafels Verkeer en Vervoer, Economie Onderwijs Arbeidsmarkt en Duurzaamheid;
- Het vanuit de tafel Duurzaamheid afstemmen met de Stuurgroep Regionale Energie Strategie Midden-Holland, waar naast de Midden-Hollandgemeenten ook de provincie Zuid-Holland en de waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard, Rijnland en Stichtse Rijnlanden, en maatschappelijke partners plaatshebben.

Alphen aan den Rijn, Gouda, Woerden

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden werken al geruime tijd samen in een netwerkconstructie. Een belangrijk resultaat van de samenwerking is de RegioDeal Bodemdaling. De uitwerking van de RegioDeal krijgt op dit moment vorm in verschillende projecten, zoals het kenniscentrum Bodemdaling en monitoring van de uitkomsten.

In het kader van Gebiedsgericht werken zijn diverse projecten gestart rond drie samenwerkingstafels; Water, Groen en Vrije tijd, Infrastructuur en Bodemdaling en Groene Hart Werkt! Momenteel worden deze projecten geëvalueerd. Ook wordt er binnen de samenwerking gewerkt aan een meerjarige Gebiedsagenda. Deze Gebiedsagenda richt zich op ruimtelijke ontwikkeling, duurzaam leven en toekomstbestendig landschap. Het doel van de Gebiedsagenda is om de kracht van de regionale positie van Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden expliciet te maken en partijen te verleiden tot samenwerking en investeringen.

Tot slot werken Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden in 2020 aan een bidbook met als doel om het VNG-congres in 2023, in deze regio te organiseren (in verband met corona is dit een jaar verschoven).

3.7.2 Corona

Bewonersinitiatieven en wijkteams werden gehinderd door de corona-maatregelen om bij elkaar te kunnen komen en gezamenlijk acties uit te voeren. Tegelijk zijn er mooie initiatieven ontstaan om elkaar te helpen en de eenzaamheid van buurtbewoners te verlichten. Gouda Bruist was medeorganisator van de Lichtpuntjes actie, waarmee onder ander 65 buurtkerstbomen zijn geplaatst en er anderhalvemeterbanken ontwikkeld zijn om elkaar weer te kunnen spreken.

3.7.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen.

Voor vijf van de voorgeschreven indicatoren moet de gemeente putten uit eigen gegevensbronnen. Alle indicatoren vallen onder het taakveld Bestuur en ondersteuning. Zie onderstaand overzicht.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
	Wettelijke indicatoren op basis van eigen bronnen						
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	n.v.t.	n.n.b.		n.v.t.
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2019	6,20	n.n.b.		6,3
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2019	€ 596	n.n.b.		€ 638
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2018	n.v.t.	n.n.b.	20%	21,8%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	2019	7%	n.n.b.		6,3%

3.7.4 Wat heeft het gekost?

3.7.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2020 na 3e wijziging	Rekening 2020	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	28.471	29.280	27.785	1.495
Baten	-3.163	-3.666	-4.655	989
Saldo van baten en lasten	25.308	25.614	23.130	2.484
Toevoegingen aan reserves (lasten)	660	660	660	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-955	-1.291	-1.008	-283
Gerealiseerd resultaat	25.013	24.983	22.782	2.201

3.7.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2020 na 3e wijziging	Rekening 2020	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur - Lasten	3.704	4.336	3.860	476
0.1 Bestuur - Baten	-61	-67	-76	9
Saldo	3.643	4.269	3.785	484
0.2 Burgerzaken - Lasten	1.959	1.964	1.963	1
0.2 Burgerzaken - Baten	-830	-890	-836	-53
Saldo	1.129	1.074	1.126	-52
0.4 Overhead - Lasten	22.808	22.980	21.962	1.018
0.4 Overhead - Baten	-2.272	-2.709	-3.743	1.034
Saldo	20.536	20.271	18.220	2.051
Totaal saldo taakvelden	25.308	25.614	23.130	2.484

3.7.4.3 Verschillenverklaring

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
0.1 Bestuur	476	V		9	V	
Op basis van de door PWC uitgevoerde berekening ten behoeve van de voorziening Pensioenaanspraken (voormalig) wethouders op basis van de beschikbare informatie is een dotatie aan de voorziening van € 93.000 nodig in plaats van de geraamde € 500.000.	407	V	I			
Overig	69	V	I	9	V	I
0.2 Burgerzaken	1	V		53	N	
De baten uit hoofde van reisdocumenten en rijbewijzen zijn na de aangescherpte coronamaatregelen in de tweede helft van het jaar lager.				46	N	I
Overig	1	V	I	7	N	I
0.4 Overhead	1.018	V		1.034	V	
Per jaareinde worden de formatieve inzet en overige overheadkosten toegerekend aan grexen, investeringen, kostenplaatsen en projecten. De personele inzet wordt toegerekend op basis van een verdeelsleutel op basis van direct toe te schrijven uren. Verschil in gerealiseerde en al dan niet voorziene en daarmee geraamde mutaties in de formatie en inzet resulteert in € 600.000 meer doorbelaste personele kosten.	455	V	I	1.055	V	I
De toerekening van overige overhead wordt gedaan op basis van een P x Q berekening, waarbij de Q-component de toegerekende uren betreffen en de P-component een berekend overheadtarief per uur. Dit overheadtarief per uur en de toegerekende uren verschillen ten opzichte van het gehanteerde tarief en de toe te rekenen uren bij de opstelling van de begroting, waardoor de doorbelasting € 455.000 verschilt.						
Aan portfoliomanagement en ICT-overeenkomsten is minder uitgegeven (€ 623.000). Dit betreffen veelal kosten voor ingehuurde derden, licenties en abonnementen en onderhoud. De meer ingehuurde derden voorgaand jaar, de minder ingezette consultants in 2020 en prijsvoordelen tellen op tot vorenstaand voordeel.	623	V	I			
Overig	60	N	I	21	N	I

3.7.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Bedrag	V/N	I/S
Reserve Organisatieontwikkeling - De Reserve Organisatieontwikkeling wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen. In 2020 is € 660.000 conform begroting aan deze reserve toegevoegd. De onttrekking binnen dit programma bedroeg € 497.000, deze werd begroot op € 780.000. Daarnaast is € 36.000 onttrokken binnen programma 8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.	283	N	I

3.7.4.5 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland	Werkelijk	Vershil
Automatisering	400	397	3
Audiovisuele middelen vergadercentrum raad	489	486	3
Huisvesting - Door corona heeft het nadenken over hoe het kantoorconcept er uitziet en/of meer of minder moet worden vervangen in 2021 vertraging opgelopen. Er heeft geen verdere inventarisatie van waar nog aanvullende maatregelen nodig zijn plaatsgevonden. Afronding hiervan vindt plaats in 2021.	159	80	80
Totaal	1.048	963	85

3.7.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	Regio Midden-Holland (RMH) is een samenwerkingsverband dat de belangen van de regio behartigt en bestuurlijke samenwerking in programma's bundelt.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en tien gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.

Regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland werken de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen om de belangen van de regio te behartigen. Dit gebeurt in de vorm van een netwerksamenwerking en rond vijf inhoudelijke tafels. Als inhoudelijke basis is een gezamenlijke strategische agenda opgesteld. Vanuit de wens om focus aan te brengen werken de gemeenten in Midden-Holland aan een viertal inhoudelijke en 'tafeloverstijgende opgaven' die opgenomen zijn in deze nieuwe strategische agenda "De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding". De Economische visie Midden-Holland en de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit geven een koers aan als uitwerking van de strategische agenda. Uitgewerkt is waar de regio op inzet, hoe de omgeving wordt betrokken en wat de speerpunten daarbij zijn. Midden-Holland gaat bijdragen aan de duurzame verstedelijking van Zuid-Holland. Midden-Holland is een bijzonder gebied: veel ruimte, groen, prachtige natuurgebieden, maar ook de historische stad Gouda, volop stedelijke ontwikkeling en een goede bereikbaarheid. Daarnaast is op initiatief van het dagelijks bestuur gestart met strategische herpositionering van Regio Midden-Holland. Dit vond plaats in het najaar tijdens een tweedaagse met dagelijks bestuur en voorzitters van de bestuurlijke tafels.

In 2020 is onder andere verder gewerkt aan:

- Het realiseren van de economische visie Midden-Holland in afstemming met de bestuurlijke overleggen Sociaal Domein, Verkeer en Vervoer, Ruimte Wonen, Duurzaamheid en het Bestuurlijk Platform Slappe Bodem. De visie is opgesteld door de vijf gemeenten én vertegenwoordigers van ondernemersverenigingen en onderwijsinstellingen;
- De Lobby bij Rijk en Provincie ten behoeve van het project "Realisatie directe verbindingen tussen N11 en A12 in Westelijke richting (Bodegravenbogen)" en het project "Verbreden A20: Nieuwerkerk aan den IJssel tot Gouwe aquaduct";
- Het opstellen van een nieuw regionaal plan voor innovatie in de opvang, dat is goedgekeurd door het Rijk;
- De realisatie van 2% minder jeugdbeschermingsmaatregelen met verblijf en het inrichten en besturen zorg- en veiligheidshuis met regio Holland Rijnland;
- De oprichting regionaal meldpunt zorgfraude;
- Het realiseren van de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit in afstemming met de tafels Verkeer en Vervoer, Economie Onderwijs Arbeidsmarkt en Duurzaamheid;
- Het vanuit de tafel Duurzaamheid afstemmen met de Stuurgroep Regionale Energie Strategie Midden-Holland, waar naast de Midden-Hollandgemeenten ook de provincie Zuid-Holland en de waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard, Rijnland en Stichtse Rijnlanden, en maatschappelijke partners plaatshebben.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

3.7.6 Overhead

3.7.6.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting 2019-2022 onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.6.2 Toelichting op de overhead

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma's en niet apart inzichtelijk gemaakt.

De overheadkosten (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) bedragen in het jaar 2020 € 18,2 miljoen en zijn daarmee 6,2% van de totale lasten (excl. mutaties reserves).

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda een indeling in elf onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Directie	Kosten van dedrie directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Primair proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistenten en administratieve medewerkers).
Bestuursondersteuning en Communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concernbrede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/kantine en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt ten behoeve van inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische Zaken	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

In het BBV is voor de grondexploitatie, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoord van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen. De overhead die door wordt berekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 3,7 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Doordat de overhead sinds de BBV-wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet worden doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat een beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt (voor 2020: 6,2%; was 2019: 7,5%). De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.7.6.3 Specificatie overhead

Exploitatie - Lasten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2020 na 3e wijziging	Rekening 2020	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Beheer openbare ruimte	168	139	29
Bestuurs- en managementondersteuning	1.275	1.200	75
Centraal juridische afdeling	1.426	1.453	-27
Concernstaf	585	614	-29
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	2.423	2.432	-10
Directie algemeen	288	356	-68
Directie maatschappelijke ontwikkeling	168	134	33
Directie ruimtelijke ontwikkeling	155	140	15
Facilitaire zaken	2.502	2.429	73
Financiën	472	71	401
Human resource management	2.359	2.297	62
Informatievoorziening en automatisering	6.728	7.077	-349
Inkomen	170	110	60
Interne ondersteuning	0	0	0
Maatschappelijk beleid	191	206	-15
Programma integrale uitvoeringsorganisatie sociaal domein	398	546	-149
Projecten openbare ruimte	362	97	265
Regionale dienstverlening sociaal domein	1.248	1.269	-21
Ruimtelijk beleid en advies	113	242	-129
Services	1.003	954	49
Stadstoezicht	82	-23	104
Veiligheid en wijken	146	134	12
Werk en participatie	265	-73	339
Zorg en welzijn	452	156	296
Totaal	22.980	21.962	1.018

Exploitatie - Baten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2020 na 3e wijziging	Rekening 2020	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Centraal juridische afdeling	-72	0	-72
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	-113	-104	-10
Facilitaire zaken	-504	-568	64
Financiën	0	-14	14
Human resource management	0	-45	45
Informatievoorziening en automatisering	-1.100	-1.977	877
Maatschappelijk beleid	-18	-42	24
Regionale dienstverlening sociaal domein	-799	-854	55
Ruimtelijk beleid en advies	0	-3	3
Services	0	0	0
Stadstoezicht	0	-9	9
Veiligheid en wijken	-102	-106	4
Werk en participatie	0	-21	21
Totaal	-2.709	-3.743	1.034

3.7.6.4 Overheadpercentage

Het BBV schrijft voor dat een indicator moeten worden opgenomen in de begroting, welke de totale overheadkosten uitdrukt in een percentage van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2020 na 3e wijziging	Rekening 2020
Totale overheadkosten (programma totaal)	22.980	21.962
Toerekening externe kostendragers	-2.709	-3.743
Totale overheadkosten (exclusief toerekening)	20.271	18.220
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	296.570	293.156
Berekend overheadpercentage	6,8%	6,2%
Overheadpercentage gebruikt voor toerekening aan heffingen en tarieven	5,0%	5,0%

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Lasten * € 1.000
8.413

Baten * € 1.000
204.872

Percentage van totale uitgaven
3%

Waar staat het programma voor?

In de zeven programma's van deze jaarstukken zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten, die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, onvoorziene uitgaven en stelposten en ook de vennootschapsbelasting. Deze maken deel uit van de Financiering en Algemene dekkingsmiddelen.